

M.A. Sem-4 Examination

511 - Sanskrit

(One Act Play)

August 2021

Time : 2-00 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના - (1) વિભાગ 1 માંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નના ઉત્તર લખો. દરેકનો ગુણભાર 14 નો છે.
 (2) વિભાગ 2 માંથી સૂચવ્યા પ્રમાણે આઠ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખવાનાં છે. દરેકનો એક એક ગુણ છે.
 (3) સમગ્ર પ્રશ્નપત્ર (50) પચાસ ગુણનું છે.

વિભાગ - 1

- પ્ર. 1. નીચેના પદોનો જરૂરી વિવરણ સાથે અનુવાદ કરો. 14
1. भीष्मद्रोणतटां जयद्रथजलां गान्धारराजहृदां
 कर्णद्रौणिकृपोर्मिनक्रमकरां दुर्योधनस्रोतसम् ।
 तीर्णः शत्रुनदीं शराससिकतां येन प्लवेनार्जुनः
 शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः ॥
2. वीर्याकरः सुतशतप्रविभक्तचक्षु-
 दर्पोदयतः कनकयूपविलम्बबाहुः ।
 सृष्टो ध्रुवं त्रिदिवरक्षणजातशङ्कै-
 र्द्वैररातिमिराञ्जलिताडिताक्षः ॥
- પ્ર. 2. નીચેનાં વાક્યોને સસંદર્ભ સમજાવો. 14
- (ક.) गच्छ पुत्र, एवं वृकोदरं ब्रूहि ॥
 (ખ) शिक्षान्वितो नरपतिर्बलवांस्तु भीमः ॥
- પ્ર. 3. નીચેનાં વાક્યોને સસંદર્ભ સમજાવો. 14
- (ક) वैरं च विग्रहकथाश्च तयं च नष्टाः ।
 (ખ) मयि चैवं गते राम ! विग्रहः किं करिष्यति ॥
- પ્ર. 4. ટૂંક નોંધ લખો. 14
1. અશ્વત્થામાના પ્રવેશનું દૃશ્ય
 2. દુર્યોધનની અંતિમ અવસ્થા
- પ્ર. 5. ઊરુભંગના આધારે દુર્યોધનના પાત્રનું આલેખન કરો. 14
- પ્ર. 6. કોઈ એક એકાંકી રૂપકમાં વસ્તુ, નેતા અને રસ - કેવા હોવા જોઈએ ? - એ પ્રશ્નનો નાટ્યશાસ્ત્રીય ગ્રંથના આધારે વિગતો ઉત્તર આપો. 14
- પ્ર. 7. ઊરુભંગના આધારે ભાસની નાટ્યકાર તરકેની પ્રતિભાને તમારા શબ્દોમાં આકારિત કરો. 14
- પ્ર. 8. મહાભારતની કથા સાથે ઊરુભંગનીકથાને સરખાવી તેનું સામ્ય-વૈષમ્ય જણાવો. 14

પ્ર. 9 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (ગમે તે આઠ)

8

- (1) ऊरुभङ्गम् નામમાં આવતા ભંગ શબ્દનો અર્થ શો છે ?
- (2) ભાસે મહાભારતના આધારે કેટલાં રૂપકો રચ્યાં છે ?
- (3) દુર્યોધનના પુત્રનું નામ શું છે ?
- (4) સંસ્કૃતસાહિત્યમાં કરુણાન્ત રૂપક તરીકે કોની પ્રસિદ્ધિ છે ?
- (5) વૃકોદર - શબ્દનો અર્થ શો થાય છે ?
- (6) સંસ્કૃતરૂપકમાં મંચ ઉપર કોણ કોણ આવીને ભરતવાક્ય રજૂ કરે છે ?
- (7) નાટ્યમાં સ્થાપના ક્યાં આવે છે ?
- (8) भीमां गदां क्षिपति .. આ કોનું વર્ણન છે ?
- (9) अन्यस्यामपि जात्यं मे त्वमेव जननी भव ॥ - આ વાક્ય કોણ બોલે છે ?
- (10) રૂપકમાં આવતાં (परिक्रम्यावलोक्य) - આ પ્રકારના વાક્યને શું કહે છે ?

.... ---